
GREGOR MAJDIČ
GABRIJELOV PASIJON

Mengeš, 2006

Ilustracija
Opremil
Prelom Marko Avanzo
Uredil Andrej Poznič
Izdala založba Ciceron, 2006
Natisnila Tiskarna Rotosi

Naslov izvirnika: Gabrijelov pasijon
Copyright ©2002 Gregor Majdič
Copyright © za izdajo v slovenščini založba Ciceron

V skladu z Zakonom o avtorskih in sorodnih pravicah je brez pisnega dovoljenja založbe prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, tudi fotokopiranje, tiskanje ali shranjevanje.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
??????????

MAJDIČ, Gregor
Gabrijelov pasijon / Gregor Majdič ; Mengeš : Ciceron, 2006
ISBN ???????????
????????????????

GREGOR MAJDIČ

GABRIJELOV PASIJON

CIC
TAM ALTAE
SUNT RADICES
STULTITIAE
ER
ON

KAZALO

PROLOGUS 7

A.D. 1503; CATACUMBAE (KATAKOMBE) 13

A.D. 1503; MONASTERIUM (SAMOSTAN) 21

A.D. 1484; ADULESCENTIA (MLADOST) 31

A.D. 1503; SCRIPTUS (ZAPISKI) 35

A.D. 1503; TESTICULUS MULIEBRIS (ŽENSKA MODA) 39

A.D. 1503; TENTATION (SKUŠNJAVA) 45

A.D. 1503; VALETUDINARIUM (AMBULANTA) 53

A.D. 1503; CORDIS (SRCE) 57

A.D. 1503; REDITUS (POVRATEK) 63

A.D. 1503; AMOR (LJUBEZEN) 69

A.D. 1481; PECCATUM (GREH) 73

A.D. 1503; FESTUM (PRAZNIK) 79

A.D. 1503; NUNTIUS (SEL) 89

A.D. 1503; DISSECO (SEKCIJA) 95

A.D. 1476; LIBERI (OTROCI) 103

A.D. 1503; ANIMA DEI (BOŽJA DUŠA) 109

A.D. 1503; PAPA NOVA (NOVI PAPEŽ) 117

A.D. 1503; MONACHI NIGRI (ČRNI MENIHI) 121

A.D. 1503; PRONUNTIATIONIS (RAZGLAS) 131

A.D. 1503; ANIMA HUMANUM (ČLOVEKOVA DUŠA) 133

A.D. 1489; INTERROGATIONIS (ZASLIŠANJE) 141

A.D. 1504; HIEM (ZIMA) 149

A.D. 1504; ACCUSATOR (TOŽNIK) 155

A.D. 1504; CARCER (JEČA) 167

A.D. 1504; SANGUINIS MISSIO (PUŠČANJE KRVI) 179

A.D. 1504; SERMONIS (POGOVOR) 183

A.D. 1504; SOMNIUM (SANJE) 191

A.D. 1504; PUNITIO (KAZEN) 199

A.D. 1504; VOCATIONIS (POZIV) 207

A.D. 1504; EX ITINERE (NA POTI) 217

A.D. 1504; MENDICUS (BERAČ) 227

A.D. 1504; ROMA (RIM) 243

A.D. 1504; CONGRESSIO (SREČANJE) 255

A.D. 1464; CUPIDITAS (STRAST) 263

A.D. 1504; INDAGATIONIS (ISKANJE) 269

EPILOGUS 279

Et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris signatum sigillis septem, et vidi angelum fortem praedicantem voce magna quis est dignus aperire librum et solvere signacula eius, et nemo poterat in caelo neque in terra neque subtus terram aperire librum neque respicere illum.

In v desnici njega, ki je sedel na prestolu, sem videl knjigo, popisano znotraj in zunaj in zapečateneno s sedmimi pečati. Videl sem silnega angela, ki je klical z močnim glasom: "Kdo je vreden, da odpre knjigo in odtrga njene pečate?" Toda nihče ne v nebesih, ne na zemlji, ne pod zemljo ni mogel odpreti knjige ne pogledati vanjo. (Razodetje, 5:1-3)

PROLOGUS

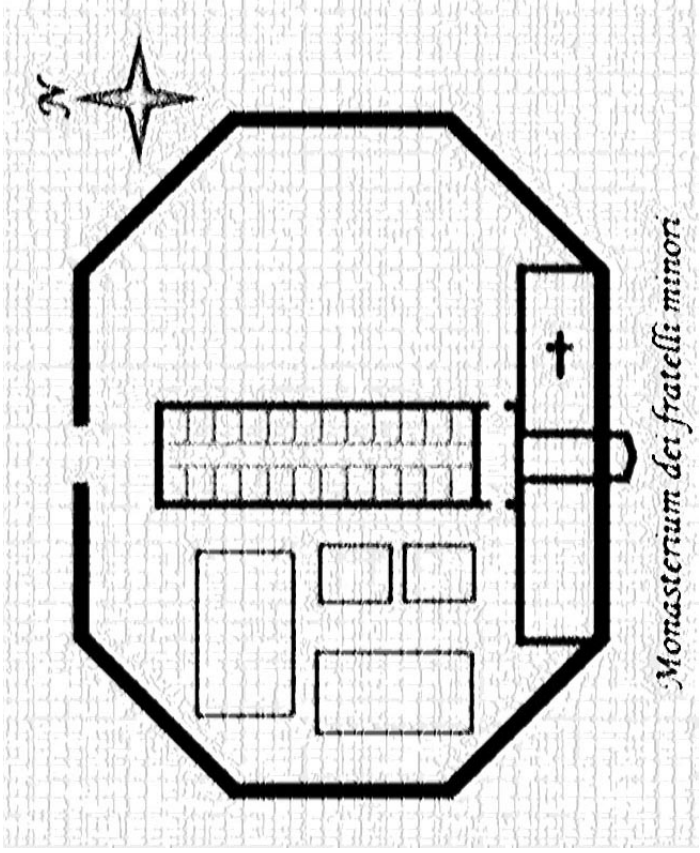
Čuden je bil tisti čas, veliko stvari se je že zgodilo, še več se jih je obetalo. Dežela je bila razdeljena. Na severovzhodu so vladali Benečani s svojim mogočnim ladjevjem. Na zahodu so po zaslugi njihovega vladarja Firenze postajale vedno bolj mogočne. Na jugu je vladal Neapeljski kralj. Papeško kraljestvo se je že dolgo tega zmanjšalo. Sveti oče je vladal le še majhnemu ozemlju okoli svetega mesta Rima. Mohamedani so zavzeli sveto mesto Jeruzalem in božji grob. Krščanska noga ni mogla več stopiti tja. Kam so šli časi mogočnega svetega Rimskega cesarstva? Ne tistega, ki so mu vladali pogani, tistega, ki je imelo krščanskega kralja! Naši vladarji so se bahali, tekmovali eden z drugim, kdo bo sezidal lepše in večje palače. V Firenze so prihajali umetniki iz cele dežele zidati in krasiti vedno nove, večje in lepše palače.

Tisoč petsto let je že minilo, odkar je bil v Betlehemu rojen naš odrešenik. Na Petrovem prestolu v svetem mestu Rimu je sedel sveti oče Aleksander VI. Pa kdo bi vedel, ali je bil res sveti oče. Marsikaj se je govorilo o njem, več slabega kot dobrega. Še več pa o njegovem sinu Cesaru. Menda ju ni mogla ustaviti ne božja roka, ne njuna vest, če sta čutila, da je bila njuna oblast

ogrožena. Kuga je prešla, velika vojna na francoskem tudi, sveti oče se je iz Avignona vrnil v Rim, kjer je od nekdanj bil njegov prestol, ampak svet ni postal nič boljši. Ljudje so se še vedno sovražili, kot da ne bi nihče poznal besed našega odrešenika, naj se ljubimo. Med seboj so se pobijali, klali, zastrupljali. Nihče več ni poslušal besed svetega očeta, pa saj, zakaj bi jih. Sveti oče že dolgo ni mogel biti več za vzgled. Mogoče so se prav zato začeli pojavljati ljudje, ki so trdili, da naša sveta katoliška cerkev ni prava cerkev, da ljudi ne bo pripeljala na pot odrešenja. Nekateri so šli celo tako daleč, da so trdili, da sveti oče ni sveti oče po božji volji. Da cerkev ni prava vodnica, da ljudje ne smejo zaupati svetemu očetu. Nihče ni v tistem času več vedel, kaj je bilo res in kaj ne.

V Rimu so govorili, da hoče ljudem zavladati Belcebub. Da tistim, ki oporekajo oblasti Rimskega škofa besede na jezik polaga sam satanus. Da ima satanus mnogo pomočnikov med navadnimi ljudmi. Posebej ženske naj bi mu podlegale. Zato je sveti oče Inocenc že nekaj let prej izdal svojo bulo, v kateri je pozval k izkoreninjenju zla, ki ga svetu zadajajo coprnice in heretiki, heretiki, ki oporekajo Petrovemu nasledniku. Pa se mi zdi, da tudi sveta inkvizicija v tistem času ni delala več prav. Vse prevečkrat je bilo slišati zgodbe, kako so obsodili nedolžne ljudi, katerih greh je bil le to, da so se komu zamerili. Ne rečem, gotovo so bili in so še vedno med nami ljudje, ki so jih premamile obljube Belcebuba. Pa tudi pošteni inkvizitorji, ki marsikoga oprostijo, če ne ugotovijo njegove krivde. Ampak tudi v tistih dneh so hodili po deželi nasledniki Bernarda Guia, ki je desetletja pred tem sejal strah po deželi. Take inkvizitorje je

motilo vse, česar niso poznali. Tega pa je bilo v tistem času dosti. Po vsej deželi so se pojavljali novi studijumi. Najprej v Bologni, potem v Padovi, potem je hotelo imeti studijum že vsako mesto. V studijumih so učili vse mogoče stvari. Že dolgo ne več samo teologije in kantskega prava. Študenti so plačevali profesorje, da bi jih učili druge reči. Hoteli so, da jim povejo, kako deluje vesolje. Učiti so se hoteli aritmetike in geometrije, spet so začeli proučevati knjige antičnih filozofov. Evklid, Pitagora, Aristotel so zanimali študente bolj kot sveti evangeliji. Marsikdo je začel dvomiti, da je vsa resnica zapisana v svetem pismu. Čuden je bil tisti čas. Velike stvari so se dogajale. Mornarji so potovali vedno dlje. Kastiljanci so uspeli priti v Indijo tako, da so jadrali proti zahodu, pa niso padli čez rob sveta. Marsikdo je imel to za dokaz, da je zemlja okrogla, tako kot so trdili pogani, ki so živeli pred odrešenikom. Ampak nekateri so že takrat slutili, da velike stvari šele prihajajo. Da bodo šele v prihodnjih dekadah študentje in profesorji iznašli velike stvari, se naučili kako deluje makrokozmos vesolja in mikrokozmos našega telesa. Nihče ni vedel, kaj bo prinesla prihodnost, ampak nekateri so slutili, da prihajajo velike stvari!

Monasterium dei fratelli minori

A.D. 1503; CATACUMBAE (*KATAKOMBE*)

Gabrijel je previdno odrinil težka lesena vrata in stopil skozi. Zunaj ga je pozdravil hlad zgodnjega pomladanskega večera. Temo je močno razsvetljevala polna luna. Tesneje se je zavil v svoje rjavo ogrinjalo in hitro stopil po blatni cesti proti mestu. Pri eni od prvih hiš se je potajil v senco. K ustom je nastavil sklenjene dlani in trikrat potihoma zaskovikal. Ni mu bilo treba dolgo čakati, in iz hiše se je izvila temna senca. V nekaj trenutkih se mu je v njegovem skrivališču pridružil Pavel. Gabrijel ga je veselo pozdravil in vprašal: "Priljubljen?"

"Seveda, mojster," je odvrnil Pavel.

"Pavel, kolikokrat sem ti že rekel, da me ne kliči mojster. Zate sem samo Gabrijel, prav? Zdaj pa le stopiva. Noč bo kratka. Si prepričan, da je v cerkvi vse v redu?"

"Grobar mi je potrdil, da je včeraj tam pustil truplo. V mestu je tudi vse mirno. Nobene govorice mi niso prišle na uho. Mislim, da nihče nič ne sumi."

"Dobro. Ampak ostani pozoren ves čas. Saj veš, kaj se lahko zgodi, če kdo odkrije, kaj počneva."

Gabrijel je umolknil in urno stopil po ulici, Pavel mu je sledil nekaj korakov zadaj. Luna je osvetljevala ulice, da jima ni bilo težko najti poti. Hitro sta prispela na rob glavnega trga, kjer se je blato spremenilo v tlakovana tla. Previdno sta se ozrla naokrog. Čez svetli trg sta stekla do sence, ki jo je nudila krstilnica, in se

pretihotapila do cerkvenih vrat. Medtem ko je Pavel opazoval okolico, je Gabrijel izpod plašča potegnil velik kovinski ključ in ga tiho potisnil v železno ključavnico. Previdno je odklenil težka okovana vrata in jih počasi odrinil. Pomahal je Pavlu in skupaj sta stopila v katedralo. Tiho sta zaprla in zaklenila vrata ter po sredini mogočne osrednje ladje stopila proti oltarju. Lunina svetloba je blede sijala skozi raznobarna stekla za oltarjem in prostorno cerkev obdajala z magično svetlobo. Pred oltarjem sta se ustavila, prijela umetelno oblikovano železno rešetko, ki je ležala na tleh, in jo dvignila. Rešetka je zakrivala vhod v stopnišče, ki je vodilo v katakombe globoko v osrčju zemlje. Počasi in previdno sta se v temi spustila po kamnitih stopnicah. Paziti sta morala na vsak korak, saj mesečeva svetloba sem ni več prodrla. Gabrijel je hodil prvi. Previdno je otipal naslednjo stopnico, preden je stopil nanjo. Vseeno sta se hitro spustila nekaj metrov globoko, tam pa je Gabrijel v vdolbini stene poiskal lončeno oljenko in kresilo. Oljenka je hitro zagorela in nekoliko razsvetlila ozko stopnišče, na katerem sta stala. Hodnik je bil izklesan v živo skalo. Stopnišče je bilo zelo staro, s stropa so tu in tam viseli drobni kapniki. Mnoge od ozkih kamnitih stopnic so bile zlizane, tako da sta morala paziti, kako stopata. Urno sta se pričela spuščati dalje in kmalu prispela do konca stopnišča, kjer so se tla ponovno zravnala. Bila sta že globoko v nedrjih zemlje, vendar ju je pot vodila še naprej. Mimo kamnitih sarkofagov, v katerih so počivali menihi, cerkveni dostojanstveniki in lokalni plemiči, sta smelo stopala med sencami, ki jih je po stenah metala utripajoča svetloba oljenke. Našla sta vhod v naslednje stopnišče, prav tako pokrito z železno rešetko.

Dvignila sta jo in stopila dol po stopnicah. Končno sta prispela na dno katakomb v obsežni podzemni dvorani, ki ni bila delo človeka. Nekoč v preteklosti jo je ustvaril Vsemogočni. V mestu so nekateri trdili, da je votlina ostanek bivališča ajdov, ki so predavnimi leti živeli v teh krajih. Gabrijel takšnim pripovedkam ni verjel. A votlina je bila zares gromozanska. V brleči svetlobi oljenke si je bilo mogoče njene razsežnosti le predstavljati. Zaobjeti je s tako medlim virom svetlobe ni bilo mogoče. Ko sta stopila v dvorano, sta zavila levo in korakala ob vdolbinah, ki so jih v preteklosti vklesali v kamnito steno. V umetelno izklesanih votlinah so, podobno kot v zgornjem delu katakomb, počivali ostanki davno preminulih cerkvenih in posvetnih veljakov. Po nekaj deset korakih sta spet zavila levo v manjši, ozki hodnik. Po nekaj metrih ju je pripeljal v mnogo manjšo dvorano. Gabrijel je poiskal dodatne oljenke, jih prižgal in razporedil po votlini. Dokaj dobro so razsvetlile prostor. Svetloba je razkrila nekaj sežnjevisoko votlino. Na eni strani je iz nje vodil manjši hodnik, po katerem sta prispela. Po nepravilno oblikovanih suhih skalnatih stenah so se sence igrale ob plapolanju plamenov v oljenkah. Sredi votline je bil velik kamnit sarkofag, izklesan iz belega marmorja. Ob njem je ležala gmota, zavita v umazane sive cunje. Nekoliko stran je bila večja lesena skrinja z železno ključavnico, poleg nje pa nekaj glinenih vrčev. Gabrijel je stopil k skrinji. Odklenil jo je s ključem, ki mu je visel okrog vratu. Iz skrinje je vzel sveženj, zavit v kos čistega belega platna. Položil ga je na sarkofag in ga razvezal. Odbral je različne nože, škarje in podobne pripomočke in jih razporedil po kamnitem pokrovu. Na koncu je na rob kamnite plošče

položil še nekaj poldebelega papirja in koščke oglja. Medtem je Pavel odvil truplo, ki je ležalo ob sarkofagu. V votlini je bilo precej hladno, saj je bila globoko pod zemljo. Kljub temu jima je smrad povedal, da je truplo staro že nekaj dni. Čez usta in nos sta si zavezala bele robce, da sta vsaj malo omilila neprijeten vonj, ki se je širil po votlini. Pavel je dvignil truplo, ga položil na sarkofag, ki je Gabrijelu služil kot miza za seciranje, vzel v roke kos papirja in oglje. Gabrijel je z drobnim nožem pogumno zarezal v sredino trebuha. Prerezal je kožo in podkožno tkivo od reber do spodnjega dela trebuha. Ob prvem rezu se je pocedila sivozelena tekočina. Počasi je stekla po mrtvi koži in na kamnu ob truplu naredila majhno lužo, ki je še povečala neprijeten vonj v majhnem prostoru.

Gabrijel je previdno razprl trebušno steno in pričel radovedno opazovati notranjost. Hkrati je Pavlu rekel, naj zapiše, da imata tokrat žensko truplo. Previdno je pričel iz odprtega trebuha odmikati črevesje. S tanko vrvico je na dveh mestih prevezal požiralnik pred vstopom v želodec in prav tako danko. Danko in požiralnik je prerezal med prevezanima mestoma in črevesje odstranil iz trebušne votline. Previdno je odstranil podolgovrat rdečerjav organ ob črevesju in ga položil na rob kamnite plošče. Podobno je nato iz trebuha vzel jetra in ledvici. Ko je tako izpraznil trebušno votlino, je z velikimi škarjami zarezal proti oprsju. Počasi je prerezal rebra, eno za drugim. Podobno, kot je prej naredil s trebušno votlino, je razprl prsno votlino, odstranil pljuča in srce ter ju položil na rob sarkofaga. Nato si je z vodo iz enega od vrčev umil roke. Vzel je oglje in papir ter pričel risati pravkar odstranjene organe. Tiho je

zavzdihnil in si dejal: "Le kaj vsi ti organi počnejo v telesu? Ali nam bo sploh kdaj znano, zakaj nas je Bog ustvaril takšne, kakršni smo?"

Obrnil se je k Pavlu in ga vprašal: "A mi ti lahko poveš, zakaj imamo ta ozki podolgovati organ? Kot da je narejen iz zgoščene krvi. Ampak kaj neki v resnici počne v telesu, mogoče nikoli ne bomo vedeli. Ali pa možgani v glavi. Če je srce sedež duše in mišljenja, zakaj imamo to veliko sivo gmoto v naših glavah? Ali res v votlinah v možganih nastaja nekakšna pnevma, ki pomaga duši?"

Naslednjih nekaj minut je Gabrijel risal skice organov, nato pa je odložil papir in se ponovno lotil seciranja. Tokrat je zarezal v mednožje ženskega trupla. S pogledom je sledil navzgor najprej nožnici, nato maternici in jajcevodom, dokler ni ugledal jajčnikov. Previdno je odstranil jajčnika in ju položil na sarkofag. Primaknil je oljenko, vzela drobnejši nož in previdno zarezal. Ko jih je prerezal, se je iz mehurčkov na jajčnikih pocedilo. Tekočino si je Gabrijel razmazal po prstih. Natanko si je ogledoval vlažne prste, jih primaknil k nosu. Ni bilo izrazitega vonja. Bolj sebi kot Pavlu je zamrmral v temno brado: "Ali pa ženska moda? Le kaj zares počnejo? Kako sodelujejo pri nastanku novega življenja? Ali so res cedilo za kri, ki izloči žensko seme v maternico? Kaj pa mehurčki? In voda v njih? Ali je to kaj povezano z ženskim semenom in jajcem?"

Obrnil se je k Pavlu: "Ob priliki me spomni, da bova raztelesila kakšno raco ali kokoš. Rad bi preveril, ali so kokošja ženska moda podobna kot pri ženski."

"Seveda," je odvrnil Pavel in hkrati neutrudno z ogljem risal dele človeškega telesa. Gabrijel se je prestavil

h glavi in s kupa instrumentov vzel žago. Počasi je pričel žagati lobanjo tik nad ušesi. Previdno se je premikal okoli lobanje, da ne bi poškodoval notranjosti. Ko je zaključil krog, je z ostrim nožem previdno dvignil zgornji del lobanje. Prerezal je še trdo ovojnico, ki je obdajala možgane, in se zazrl v lobanjo. Siva, brezoblična gmota se je nagnila iz nje, medtem ko je opazoval nagubano površino. Zarezal je proti obrazu in počasi možgane odstranil iz lobanje. Na kamniti plošči jih je večkrat prečno prerezal. Rezine je razporedil po sarkofagu. Ponovno se je umil in prijel v roke oglje in papir. Nekaj minut sta s Pavlom nemo risala možgane. Gabrijel je bil posebno pozoren na nagubano površino in tri votle cevke sredi rezin sivobelega tkiva.

Čez čas je Gabrijel prekinil tišino: "Mislim, da sva za danes opravila. Najbolje bo, da pospraviva in greva. Ura mora biti že precej pozna." Ostanke trupla sta zavila v stare cunje, ki so ležale na tleh. Gabrijel je z vodo iz glinastega vrča previdno umil vse svoje instrumente. Zavil jih je v bel prtlič in jih previdno spravil v skrinjo ter jo skrbno zaklenil. Ostanke trupla sta postavila v oddaljeni kot. Pogasila sta vse oljenke razen ene in zapustila votlino po isti poti, po kateri sta prišla. Nemo sta se vzpenjala po obeh stopniščih in se vrnila v cerkev, ki jo je medla mesečeva svetloba skrivnostno razsvetljevala. Tiho sta odklenila vrata, se previdno ozrla, ali ju morda kdo ne opazuje, in počasi zapustila cerkveni trg. Pri Pavlovi hiši sta se brez besed poslovila in odšla vsak svojo pot.

V svoji celici je Gabrijel slekel kuto in si glasno oddahnil, medtem ko je sedel na svojo posteljo. Papirje, ki jih

je prinesel iz katakomb, je shranil v skrivni predal pisalne mize. Zleknil se je na posteljo in pričel razmišljati. Zakaj si nas ustvaril tako zapleteno, Vsemogočni? Kaj počnejo vsi ti organi v telesu? Ali živalsko in človeško telo delujeta na enak način? Ali je naše telo res tako zapleteno zato, ker smo narejeni po Božji podobi, tako kot je trdil sveti Tomaž Akvinski? Kako je že napisal? Cum enim omne agens intendat suam similitudinem in effectum inducere secundum quod effectus capere potest, tanto hoc agit perfectius quanto agens perfectius est: patet enim quod quanto aliquid est calidius, tanto facit magis calidum; et quanto est aliquis melior artifex, formam artis perfectius inducit in materiam. Deus autem est perfectissimum agens. Suam igitur similitudinem in rebus creatis ad Deum pertinebat inducere perfectissime, quantum naturae creatae convenit. (*Vsak vpliv skuša vnesti podobnost sebi v tisto, na kar vpliva, kolikor mu tisto, na kar vpliva, dopušča. Kolikor popolnejši je vpliv, toliko popolnejše lahko to naredi. Ker je Bog najpopolnejši, lahko vnese v stvari, na katere vpliva, svojo podobnost najpopolneje, in tako je ustvaril naravo. Summa contra gentiles 2.45*)

Ali smo zato tako zapleteno sestavljeni, ker nas je Bog ustvaril po svoji podobi? Ali zato nikoli ne bomo vedeli, kako deluje človeško telo?